

Pijn bij baby's

Informatie voor ouders van in het ziekenhuis opgenomen baby's

Alle baby's krijgen te maken met pijn. Omdat uw baby is opgenomen in het ziekenhuis zullen er waarschijnlijk vaker stressvolle of pijnlijke handelingen moeten worden uitgevoerd. Ga er van uit dat alles wat bij uzelf pijn zou doen, ook voor pijn zorgt bij uw baby. Dit geldt in nog grotere mate voor te vroeg geboren baby's: zenuwbanen die helpen om pijn te dempen zijn onvoldoende ontwikkeld.

In dit artikel wordt ingegaan op oorzaken en tekenen van pijn en worden een aantal mogelijkheden gegeven om pijn te verminderen.

Oorzaken van pijn

Als uw baby te vroeg geboren is zijn allerlei onaangename en zelfs pijnlijke behandelingen nodig. Denk aan het inbrengen van een maagsonde voor het geven van voeding, het inbrengen van een catheter in de blaas, het plaatsen van een beademingsbuis, het verwijderen van pleisters en plakkers en het plaatsen van een infuus in de ader of slagader. Vanwege de algehele conditie, of complicaties zoals een ernstige darminfectie, kan zelfs een handeling als het geven van een schone luier pijnlijk zijn. Het behandelend team zal op basis van de signalen die uw baby geeft zorg voor zover mogelijk afstemmen op uw baby.

Naast behandeling van pijn met medicijnen als paracetamol, morfine en fentanyl zijn er een aantal mogelijkheden die u hebt en met de verpleegkundige kunt bespreken om samen te zorgen voor zo min mogelijk pijn en stress bij uw baby.

Tekenen van pijn

Baby's kunnen niet in woorden vertellen dat ze pijn hebben, dus we zijn afhankelijk van de signalen die ze laten zien. Het meest voor de hand liggende signaal is huilen. Huilen kan echter naast pijn op andere oorzaken van stress wijzen, zoals honger. Soms is een baby zo ziek dat zij/hij geen energie meer heeft om te huilen, of doordat er een beademingsbuis is geplaatst is het onmogelijk om huilgeluid te maken.

Tekenen die in pijnmeetinstrumenten, zoals die in ziekenhuizen worden toegepast, worden beschreven zijn:

- Fronzen van wenkbrauwen en voorhoofd
- Samenknijpen van ogen
- Verdieping van de neus-lipplooi
- Toename van lichaamsbewegingen
- Gespannen tong
- Toename van spierspanning (gespannen vuistjes, tenen)
- Sneller ademen

Mogelijkheden om pijn en stress te voorkomen en behandelen

Buidelen

Aangeraden wordt zo lang en vaak mogelijk te buidelen (kangoeroeën, huid-op-huid contact). Naast de algemene voordelen van buidelen voor de stabiliteit van uw (te vroeg geboren) baby is aangetoond dat pijnscores lager zijn als een vervelende handeling wordt uitgevoerd tijdens buidelen. Overleg daarom met de verpleegkundige of een noodzakelijke vervelende handeling tijdens het buidelen kan worden uitgevoerd.

Bieden van ondersteuning

Bedoeld wordt het voorzichtig maar stevig vasthouden van uw baby, bijvoorbeeld door een hand op het hoofd van de baby te leggen, en uw andere hand tegen de voeten, billen of rug van uw baby te leggen. U biedt dan als het ware een begrenzing. Deze manier van ondersteuning is zeker voor te vroeg geboren beter dan strelen, wat een teveel aan stimulatie geeft. Het bieden van ondersteuning kan bij iedere stressvolle of pijnlijke handeling door u worden toegepast, en door iedere verpleegkundige aan u worden voorgedaan.

Voor gedetailleerde informatie kunt u online het advies van de LPN raadplegen.

Borstvoeding geven

Het geven van borstvoeding (aanleggen) geeft bij hielprik een afname van huilen ten opzichte van niets doen. Ook stijgt de hartslag duidelijk minder. Het geven van eventueel afgekolfd moeder melk lijkt wat minder effectief dan aanleggen of het geven van sucrose. Er zijn geen nadelen aan het

aanleggen aan de borst. Voeden aan de borst tijdens een pijnlijk moment heeft zeer waarschijnlijk geen gevolgen voor de borstvoedingsvaardigheden van de baby.

Voor gedetailleerde informatie kunt u online het advies van de LPN raadplegen.

Massage

Massage voor de pijn bij hielprik is niet effectief, maar bij iets oudere kinderen wordt mogelijk een positief effect gezien.

Muziek

Klassieke muziek, samen met aanleggen aan de borst bij de hielprik, geeft geen beter effect dan aanleggen alleen. Verder is er nog weinig onderzoek gedaan naar het gebruik van muziek om pijn bij baby's te verminderen of te behandelen. Er lopen op enkele afdelingen voor intensive care bij baby's onderzoeken naar de effecten van muziek op de ontwikkeling.

Sucrose

Sucrose of suikerwater heeft een aangetoond kalmerend effect bij hielprik, injecties in de spier en een aantal handelingen die worden uitgevoerd als een baby is opgenomen in het ziekenhuis. De combinatie met zuigen op een speen (niet-voedend zuigen) werkt nog beter. Sucrose heeft geen invloed op de suikerspiegel in het bloed, en zolang de tandjes nog niet zijn doorgekomen is er ook geen effect op de kwaliteit van het eerste (of tweede) gebit.

Voor gedetailleerde informatie kunt u online het advies van de LPN raadplegen.

Specifieke situaties

Vaccinaties

Het geven van een injectie in de spier, bijvoorbeeld voor de eerste vaccinaties, is pijnlijk. Er zijn verschillende manieren om uw baby te ondersteunen. U kunt uw baby op uw borst leggen, borstvoeding geven en uw favoriete muziek afspelen (dat is de muziek die u waarschijnlijk ook tijdens de zwangerschap heeft geluisterd). Indien u geen borstvoeding geeft kunt u aan de verpleegkundige die de injectie uitvoert om sucrose vragen. Uw baby krijgt dan enkele druppels tot een milliliter suikerwater in de wangzak.

Tegenwoordig wordt er voor vaccinaties géén standaard paracetamol meer gegeven. Paracetamol is niet effectief voor het kortdurende pijnmoment van de prik. Afhankelijk van het pijnprotocol in uw ziekenhuis wordt paracetamol gegeven als uw baby tekenen van pijn, discomfort of koorts vertoont.

Darmkrampen

De meest lastige vorm van pijn die een verder gezonde baby kan overkomen is de pijn die gepaard gaat met darmkrampen. Het komt voor bij 4 – 28% van de gezonde, op tijd geboren baby's, en is meestal rond 4 tot 5 maanden verdwenen. De oorzaak is niet duidelijk, en er is geen 100% effectieve behandeling. Bij te vroeg geboren baby's worden vaak extra voedingsstoffen toegevoegd aan de moedermelk, omdat bijvoorbeeld de behoefte aan eiwitten hoog is. Soms zorgen die stoffen voor darmkrampen. Ook de ademhalingsondersteuning zorgt soms voor een opgezette buik, waar uw baby last van kan hebben. Het behandelend team zal altijd kiezen voor een zo optimaal mogelijke therapie, waarbij wordt gekeken naar groei, zuurstofbehoefte, het optreden van periodes waarin de hartslag daalt enzovoort.

Sucrose lijkt voor deze klachten slechts kortdurend effectief, en het wordt afgeraden door de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde om meer dan 4 x per dag sucrose te geven. De toepassing van kruidenthee wordt ook afgeraden, omdat er voor een goed effect een hoge dosis nodig lijkt. Het drinken van kruidenthee door moeder en de effecten daarvan op darmkrampen bij de baby zijn nooit onderzocht. De toepassing van massage kan helpen, maar leidt soms ook tot overstimulatie. Als dat gebeurt, en de onrust neemt alleen maar toe, stop dan de massage.

Oogheekundig onderzoek

Het onderzoek door de oogarts om de ontwikkeling van de bloedvaten in het oog te beoordelen zorgt voor veel stress bij uw baby. Helaas is er geen goede mogelijkheid om dit voldoende te voorkomen of te behandelen. Paracetamol is zeer waarschijnlijk niet effectief, van morfine worden teveel bijwerkingen gezien. Het effect van sucrose is in deze situatie erg lastig te beoordelen. De oogarts gebruikt verdovende oogdruppels, verder kunt u uw baby ondersteunen met de hierboven beschreven technieken voor het geven van begrenzing.

Disclaimer

De LPN streeft naar een zo actueel mogelijke website. Mocht ondanks deze inspanningen de informatie van of de inhoud op deze website onvolledig en of onjuist zijn, dan kunnen wij daarvoor geen aansprakelijkheid aanvaarden. Het gebruik van de informatie op deze website is gratis zolang u deze informatie niet kopieert, verspreidt of op een andere manier gebruikt of misbruikt. U mag de informatie op deze website alleen hergebruiken volgens de regelingen van het dwingend recht.